

PRZEGLĄD LEKARSKI

ORGAN URZĘDOWY TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO KRAKOWSKIEGO I TOW. LEK. GALIC., ORGAN ZWIĄZKU POLSKIEGO LEKARZY I PRZYRODNIKÓW W PETERSBURGU, TOWARZYSTWA LEKARZY POLSKICH W KIJOWIE, CHICAGO, DETROIT CZASOWO ORGAN OBU IZB LEKARSKICH GALICYJSKICH WYDAWANY CZASOWO TAKŻE W ZASTĘPSTWIE

LWOWSKIEGO TYGODNIKA LEKARSKIEGO ORGANU TOW. LEKARZY GALICYJSKICH I TOW. LEKARSKIEGO LWOWSKIEGO
CZASOPISMO LEKARSKIE
 ORGAN TOWARZ. LEKARSKICH PROWINCYONALNYCH KRÓLESTWA POLSKIEGO.
 WYCHODZI CO SOBOTA.

Przedpłatę przyjmują w Krakowie Administracja i księgarnia S. A. Krzyżanowski, w Warszawie księgarnie Gebethnera i Wolfa, Wendego i Sp., nadto urzędy pocztowe austriackie i niemieckie.

Ogłoszenia przyjmuje Administracja. Cena ogłoszeń: 70 halerczy za wiersz pełnowy lub jego miejsce.

Przedpłata wynosi: rocznie K 60.— półrocznie 30.—, kwartalnie K 15.—.

Jeden numer osobno kosztuje 1.20 K

Redaktor główny: Prof. Dr Stanisław Ciechanowski.

Komisyja redakcyjna: Przewodniczący: Redaktor główny. Członkowie: Dr W. Damski, prezes Tow. lek. krak.; dr A. Akerman, skarbnik Tow. lek., dr B. Wojciechowski, podskarbi komisji; dr Blassberg, prof. dr Browicz, prof. dr Krzyształowicz, prof. dr K. W. Majewski, prof. dr Rutkowski.

Przewodniczący Podkomisji redakcyjnej w Łodzi Dr S. Sterling (Plotkowska 111).

DOM ZDROWIA

Konc. przez Namiestnictwo
 Zakład leczniczy prywatny
 w Krakowie
 ul. Ślemiradzkiego 1. — Tel. 67.

W r. 1906 rozszerzony i zasadniczo przekształcony, uległ w r. 1911 dalszemu znacznemu powiększeniu i udoskonaleniu.

Przyjmuje przypadki chirurgiczne, położnicze, ginekologiczne i inne, z wyłączeniem chorób zakaźnych i ciężkich nerwic. 281

Leczenie sztucznym słońcem górskim.
 Prospekty na życzenie.

Świeżo nadeszły
KĄPIELE Z KWASEM WĘGLOWYM

„RUPERTUS“

najlepszego gatunku z specjalnego przedsiębiorstwa wód mineralnych

KAROLA SCHOPPERA i Sp.
BIELSKO—WARSZAWA.

Główny skład w aptece KONSTANTEGO WISZNIEWSKIEGO
 KRAKÓW. 184

Zjednoczone firmy DROBNER—KRAKÓW

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Dział medyczny: Plac Szczepański 1. 3. — Telefon 415. — Adres telegr.: Drobneruniwers

poleca

Instrumenty chirurgiczne.

Meble operacyjne.

Kompletne urządzenia lekarskie.

(Nowo urządzona wystawa medyczna na I p.)

Kosztorysy na żądanie.

Kosztorysy na żądanie.

otwarto w Lecznicy Związkowej
 w Krakowie, ul. Garncarska 11.

191
 EMANATORYUM RADOWE

136

Leczenie nieżytu jelit i innych zaburzeń żołądkowo-jelitowych.

LACTOBACILLINE

Pastyłki z wyodrębnionych fermentów mlecznych.

3—9 PASTYLEK DZIENNIE.

Powiększenie tych dawek nie sprawia niekorzyści.

228

Próbki i piśmiennictwo:

LACTOBACILLINE, 13, Rue Pavée, PARIS.

ARHÉOL

$C^{15}H^{26}O$

JEDYNY CZYNNY PIERWIASTEK WYCIĄGU SANTALOWEGO

RZEZĄCZKA, KATAR PĘCHERZA
MOCZOWEGO

10—12 KAPSULEK DZIENNIE

221

NIE WYWOŁUJE BÓLÓW NERKOWYCH.

LABORATOIRE: P. ASTIER-45. Rue du Docteur Blanche-PARIS.

PRÓBY I LITERATURĘ DOSTARCZA FILIA ASTIER, WARSZAWA, ŻŁOTA 27.

PRZEGLĄD LEKARSKI

ORGAN TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO KRAKOWSKIEGO, TOWARZYSTWA LEKARZY GALICYJSKICH, ZWIĄZKU POLSKIEGO LEKARZY I PRZYRODNIKÓW W PETERSBURGU, TOWARZYSTW LEK. POLSK. W KIJOWIE, CHICAGO I DETROIT, CZASOWO ORGAN OBU IZB LEKARSKICH GALICYJSKICH, WYDAWANY CZASOWO TAKŻE W ZASTĘPSTWIE »LWOWSKIEGO TYGODNIKA LEKARSKIEGO« ORGANU TOWARZYSTWA LEKARZY GALICYJSKICH I TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO LWOWSKIEGO, ORAZ »CZASOPISMO LEKARSKIE« ORGAN TOWARZYSTW LEKARSKICH PROWINCYONALNYCH KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Redaktor główny: Prof. Dr Stanisław Ciechanowski.

Z Kliniki położniczo-ginekologicznej Uniw. Jagiell. w Krakowie
(Dyrektor prof. Dr A. Rosner).

O niezwyklej zawartości torbieli skórzakowych jajników

podał

Docent Dr January Zubrzycki.

Jak doświadczenie kliniczne poucza, wypełniająca torbiele skórzaste jajników szarawa, gęsta, płynna w ciepocie ciała treść, może niekiedy wśród pewnych warunków przybierać kształt większych lub mniejszych kulistych tworów. Twory te, barwy wysuszonej gliny i spoistości kitu, pływają w mętnej, żółtawobrudnej cieczy (Rokitansky, Routh, Torn i Munde, Pfannenstiel, Kroemer, Askanazy, Gebhardt, Opitz i inni). Zbudowane są one zazwyczaj dość jednostajnie. Wokoło jądra, złożonego w przeważnej części przypadków z kryształków cholestearyny (Routh, Gebhardt), układają się okólnie warstwy tłuszczu, zmieszanego w rozmaitym stosunku ze zrogowaciałym nabłonkiem (Knauer).

Według Gebhardta spotykamy opisane powyżej twory zaledwo w 2% ogólnej liczby torbieli skórzastych jajnika.

Cztery podobne przypadki, spostrzegane w klinice położniczo-ginekologicznej Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie, w ostatnim czasie, z wielu względów zasługują na uwagę i dlatego pozwalam sobie krótki ich opis poniżej przytoczyć.

I. I. R. 1. pr. klin. 415/916, podaje w wywiadach, że od kilku miesięcy zauważyła w brzuchu powoli rosnący guz. Przed dwoma tygodniami wystąpiły silne bóle brzucha, wzdęcie, wymioty i czkawka. Po kilku dniach objawy te ustąpiły i chora czuła się zupełnie dobrze.

Rozpoznanie kliniczne: Torbiel jajnikowa prawostronna, skręt szypuły. Podczas zabiegu, wykonanego od strony powłok brzusznych, okazało się, że guz ten o szypule skręconej o 180°, wychodzący rzeczywiście z jajnika prawego, połączony jest licznymi zlepami i zrostami z siecią. Przy uwalnianiu guza ze zrostów pękła jego ściana, przyczem z wnętrza jego wydobyło się mnóstwo szarawych, miękkich kulek wielkości grochu, pomieszanych z niewielką ilością mętnej cieczy. Guz jest wielkości macicy ciężarnej w VIII. m. ks. ciąży, o ścianie mniej więcej grubości 2 mm. Tak zewnętrzna jak wewnętrzna jej powierzchnia dość gładka, bez jakiegokolwiek śladu zanikłych przegród. We wnętrzu torbieli znajduje się około 7000 kulek wielkości grochu, niewielka ilość włosów zbitych w kłębek wielkości moreli i nieco mętnej cieczy. Na szypule widoczne ślady śrubowatego skrętu.

II. N. W. 1. 63, 1. pr. klin. 271/917, podaje, że od szeregu lat zauważyła po lewej stronie brzucha guz, który w ostatnich

miesiącach począł się szybko powiększać. Przy badaniu zwrócono uwagę na to, że w guzie tym znajdują się bliżej nieokreślone, dwa, łatwo zmieniające swoje położenie kuliste twory.

Podczas zabiegu, wykonanego od strony powłok brzusznych, stwierdzono torbiel skórzastą jajnika lewego rozwiniętą śródblaszkowo. Cały guz, olbrzymiej wielkości, leżał w jamie brzusznej pokryty otrzewną. Skośnie od dołu i lewej strony ku górze i na prawo przebiegał pod otrzewną wzdłuż jego powierzchni mięsisty rozplaszczony postronek (lewe więzadło obłe macicy) zdążający ku wysoko podniesionej macicy. W okolicy podżebrza lewego rozpiniała się na guzie pętla esowata jelita grubego. Jeszcze wyżej, na wysokości niemal wyrostka mieczykowatego mostka, przebiegał wzdłuż guza jajowód. Poprzez ciekłą ścianę torbieli stwierdzić można było w jej wnętrzu kuliste ruchome twory. Podczas zabiegu wskutek pęknięcia ściany z wnętrza guza wraz z mętym płynem wydostały się na zewnątrz rozmaitej wielkości miękkie, ciastowate, szarawe kule.

Torbiel była wielkości dużej dyni (30×25×28 cm) i była jednokomorowa. We wnętrzu jej znajdowała się nieznaczna ilość mętnej cieczy i duża ilość kulistych szarawych tworów rozmaitej wielkości. Najmniejsze z nich były wielkości ziarnka grochu, największe zaś dochodziły do wielkości dużej pomarańczy. Licznie przeważały kulki wielkości orzecha włoskiego. Powierzchnia ich pokryta znaczną ilością włosów. Wewnętrzna powierzchnia torbieli gładka, bez śladu zanikającej lub zanikłej przegrody, któraby wykazywała, że torbiel powstała przez zlanie się dwóch lub więcej torbieli, tylko w jednym miejscu znajdował się twardy guz wielkości pięści, szeroko osadzony. Wycinek tegoż poddano badaniu drobnowidowemu i stwierdzono w nim typowe utkanie mięśniaka.

III. G. W. 1. 34, 1. pr. klin. 446/918, zgłosiła się do kliniki podając, że już od szeregu lat stwierdzono u niej guz jajnikowy, który, powoli rosnąc, sprawiał jej od czasu do czasu różne dolegliwości, niejednokrotnie nawet tak znaczne, że musiała przez dłuższy czas pozostawać w łóżku. W tym czasie odbyła przed dwoma laty prawidłowy zupełnie poród. Guz miał wtedy wielkość główki noworodka. Mniej więcej przed rokiem dostała chora nagle silnych bólów brzucha, czkawki i wymiotów. Objawy te atoli ustąpiły wkrótce bez śladu. Podobny napad powtórzył się przed sześciu tygodniami.

Przy badaniu stwierdzono, że w jamie brzusznej znajduje się guz wielkości macicy ciężarnej w VII. m. ks. ciąży, nieruchomy, o gładkiej powierzchni średnio twardej. Guz ten rozpoznano jako torbiel jajnikową ze skrętem szypuły i postanowiono usunąć przy pomocy zabiegu, wykonanego od strony powłok brzusznych. W tym celu otwarto jamę brzuszną cięciem około 5 cm długiem i uwidocznił przez to guz nakłuto trójgrańcem celem pomniejszenia jego objętości. Z wnętrza torbieli wypłynęła przez pochwę trójgrańca mętna ciecz zawierająca w sobie

Dormiol

Tani, pewny środek nasenny.

Wypróbowany przy wszelkich postaciach bezsenności u umysłowo zdrowych, jakoteż u umysłowo chorych. Dormiol znoszą dobrze także chorzy na serce. Wlewaniu przy status epilepticus.

Przetwory w handlu: { Dormiol solut. 1:1.
Dormiolowe kapsułki po 0,5 g Nr VI. } (Opak. oryg.)
Dormiolowe kapsułki po 0,5 g Nr XXV. }

Obszerne piśmiennictwo przez: Kalle & Co. Aktiengesellschaft, Biebrich am Rhein.

nieprzeliczoną wprost ilość kuleczek wielkości prosa. Po pomniejszeniu w ten sposób pojemności torbieli i po przedłużeniu nieznacznie cięcia uwolniono ją z licznych zrostów z siecią, poczem dopiero wyłuszczone już przed powłoką brzuszne. Torbiel była połączoną z prawym rogiem macicy wiotkimi, bardzo nieznacznie zrostami. Śladu szczyły guza ani też prawego jajowodu i jajnika, pomimo usilnych poszukiwań, nie znaleziono. Lewe przydatki bez zmian

Zewnętrzna powierzchnia wydobytej torbieli nierówna i porzreżona. We wnętrzu jej znajduje się stosunkowo jeszcze duża ilość płynu i kuleczek wielkości ziarenek prosa. Powierzchnia wewnętrzna torbieli zupełnie gładka, bez jakichkolwiek śladów po zanikłych przegrodach. (Dok. nast.)

O samoistne stanowisko psychiatrii w programie studium lekarskiego.

Podał **Dr Hadrian Demianowski.**

Nietylko w pojęciu niespecjalistów ale i na obu istniejących najwyższych uczelniach polskich nauka o chorobach umysłowych nie zdołała sobie dotąd wyrobić stanowiska niezależnego. Neurologia i psychiatria zostały skomprimowane w pojęcie niepodzielne, neurolog musi być zarazem psychiatrą i na odwrót psychiatria rzekomo nie da się pomyśleć bez równoczesnego znawstwa neuropatologii. Klinika krakowska nosi urzędową nazwę kliniki chorób nerwowych i umysłowych i podobnie ma się też sprawa z ambulatoryum prof. Halbana we Lwowie. Z drugiej znowu strony należy zauważyć, że medycyna sądowna w program swych wykładów włącza psychopatologię ogólną, integralną część, o ile już nie samej kliniki psychiatrycznej, to przynajmniej nauk przygotowawczych do niej.

Czemże wytłumaczyć sobie ten zamach na samoistość i niezależność psychiatrii? Czyżby zakres jej był za szczyplą dla osobnego jej traktowania, w następstwie czego zachodzi konieczność zespolenia jej z innym pokrewnym jej działem, oddając równocześnie część jej sporną (!) pod protektorat medycyny sądowej; a może między psychiatrią a neurologią nie zachodzą wogóle znaczniejsze różnice, tak, że psychiatrię należy uważać raczej tylko za osobny rozdział nauki o chorobach nerwowych; a może w końcu psychiatria, sądząc po bardzo skromnych wynikach leczenia, za małe ma znaczenie praktyczne, by opłaciło się poświęcić jej osobną katedrę?

Kolejno starajmy się odpowiedzieć na każdy z tych ewentualnych zarzutów przeciw samoistnemu stanowisku psychiatrii w programie nauk lekarskich.

Psychiatria, jako nauka o chorobach umysłowych, stanowi niewątpliwie osobną kartę wiedzy medycznej, operuje zupełnie różnemi i obcemi medycynie somatycznej pojęciami, opiera się na właściwych jej tylko naukach pomocniczych. Ogromne grupy

wydzielone z chaosu zjawisk psychopatologicznych, dzięki Kraepelinowi i jego szkole, stanowią bezmiar materiału klinicznego, w części już obrobionego, a w części stanowiącego niewyczerpany materiał dla przyszłych badań.

Stosunek, jaki zachodzi między psychiatrią a neurologią, nie jest wcale ściślejszy, aniżeli stosunek chirurgii do ginekologii, pediatrii do chorób zakaźnych lub wewnętrznych. Stosunek ten jest nawet o wiele luźniejszy, i to z tych samych względów, z jakich wogóle rysuje się ostro różnica między medycyną somatyczną a psychiatrią. Neurologia, jak i medycyna wewnętrzna, chirurgia, dermatologia czy okulistyka liczy się prawie tylko wyłącznie, o ile nie zupełnie wyłącznie, z faktami fizycznymi o konturach realnych i uchwytnych, gdy dla psychiatrii stany świadomości są przedmiotem wyłącznego zajęcia.

Bezwątpienia między poszczególnymi działami medycyny istnieją zagadnienia, czy też jednostki chorobowe przejściowe, które zaliczyć możemy z równą słusnością do tej lub owej grupy, a mimoto grupy te nie zatracają swej odrębności i tworzą pewien całokształt danej specjalności, przez osobną klinikę czy katedrę reprezentowanej. Płonicę równie słusnie zaliczyć możemy do działu chorób zakaźnych, jak i do kliniki dziecięcej, zapalenie wyrostka robaczkowego należy tak dobrze do medycyny wewnętrznej jak i do kliniki chirurgicznej.

Pomostem stanowiącym niejako przejście między neurologią a psychiatrią, miała być grupa cierpień, objęta wspólną nazwą nerwic, a leżąca rzekomo na pograniczu obu tych działów wiedzy lekarskiej. Szuflada ta stanowiła do niedawna, a w znacznej części i dziś jeszcze stanowi przytułek dla wszystkich tych cierpień, ramami neurologii słusnie czy niesłusnie objętych, dla których obecnie nie jest znany substrat anatomiczny. Spoczywają tu choroba Parkinsona obok histeryi, płasawica obok neurastenii, choroba Basedowa obok symptomatycznego tylko kompleksu objawowego, objętego nazwą hypochondryi, wreszcie padaczka, nerwica urazowa i cały szereg nerwic naczyniowych i troficznych obok tak zwanego rzekomego stwardnienia (pseudosklerozą), rzekomego guza lub rzekomego ropnia mózgu.

Histerya i neurastenia wraz z poronionym tworem, hypochondryą, muszą być zaliczone do psychiatrii. To, że histeryę cechuje szereg dla niej niejako znamienych objawów somatycznych, nie stanowi jeszcze racji dostatecznej dla odmówienia jej należnego miejsca w ramach psychiatrii. Charakterystyczne objawy żołądkowe pod postacią tak zwanych przełomów (crises), nieraz jako jedyny objaw wiadomy, nie uprawiały jeszcze nikogo do zaliczenia schorzenia tylnych powrózków rdzenia kręgowego do dziedziny chorób narządu trawienia i na odwrót fakt, że przy niektórych organicznych nawet cierpieniach układu nerwowego spotykamy pewne zaburzenia umysłowe, nie jest jeszcze argumentem wystarczającym do zaliczenia psychiatrii do zakresu chorób nerwowych. Z tej samej racji, że w chorobie Tay-Sachsa charakterystycznemu obrazowi oka towarzyszy niedostateczny rozwój umysłowy możnaby oligofrenię umieścić w ramach oku-

AMPULAE STERILIS. SUBC.

Inj. **TRIPLEX I. II. III. Gessner**

i

Dragées TRIPLEX Gessner

o składzie: Strichnin. nitr. Natr. kakodylic. Gallic. et Natr. glycerinosfosforicum.

oraz

Dragées TRIPLEX c. Ferro Gessner

o składzie: Strichnin. nitr. Natr. kakodylic. Gallic. et Ferrum glycerinosfosforic.

215

poleca

Mag. Farm. JAN GESSNER dawniej
E. Gessner

APTEKA i LABORATORYUM FARMACEUTYCZNO-CHEMICZNE

WARSZAWA, ALEJE JEROZOLIMSKIE 25.

listyki. Mechanizm objawów histerycznych, usposobienie histeryczne, jako skłonność do rozszczepienia osobowości, wreszcie szereg objawów psychicznych, obok jedynie skutecznej psychoterapii, dostatecznie wystarczają dla uznania histeryi za chorobę umysłową.

Nietylko u laików, ale i u lekarzy ustaliło się fałszywe pojęcie co do klasyfikacji i stopniowania objawów psychicznych, i to w tym sensie, że tak zwane objawy nerwowe, jak wzmózona wrażliwość, zmienny łatwo afekt, uważa się za poronną postać choroby umysłowej (neurosis in psychosim vergens). Czy w pojęciu ściśle psychologicznym może coś podobnego istnieć, co będąc objawem psychologicznym, obcym osobnikowi zdrowemu a właściwym jedynie jednostkom chorym, nie byłoby objawem psychopatologicznym, a przez to samo przedmiotem psychiatrii klinicznej? Wszystkie te objawy kliniczne, które są wyrazem zaburzeń czynności życia świadomego, muszą tem samem należeć do psychiatrii; nazwę zaś objawów nerwowych zachować musimy dla objawów rzeczywiście nerwowych jak, parezetyze, znieczulenia, porażenia i. t. p.

Choroba umysłowa, podobnie jak i weneryczna, stanowi dla publiczności przedmiot wstydu i bywa przez rodzinę chorego starannie ukrywana. Dla oszukania innych, a w części i siebie samego, wyszukuje się nazwy, które w sposób niejasny i dwuznaczny mają pokryć przykry dla rodziny chorego istotny stan rzeczy i pod nazwą modnej dziś choroby nerwowej ukryć przed oczyma ciekawych porażenie postępujące, czy schizofrenię. Z drugiej znowu strony tak ordynujący lekarz, jak i otoczenie chorego niezupełnie rezygnuje z nadziei wyleczenia chorego i pod płaszczykiem choroby nerwowej rezerwują dla nieszczęśliwca furtkę, przez którą na wypadek polepszenia czy wyle-

czenia, mógłby wrócić w szeregi społeczeństwa, od którego straszne miano waryata na zawsze go odgradziło.

Jakąż rolę odgrywa w tym zamachu na odrębność i samoistność psychiatrii medycyna sądowa, obejmując dziedzinę psychopatologii ogólnej? Równie słusznie należałoby włączyć w wykład medycyny sądowej patologię ogólną, gdyż identyczny stosunek zachodzi między psychopatologią ogólną, a psychiatrią kliniczną, jak między patologią ogólną a klinikami medycyny somatycznej. Znanstwo sądowe psychiatryczne w zasadzie i krańcowo różni się od reszty zadań medycyny sądowej. W postępowaniu naprzykład karnem znawca-niepsychiatra stwierdza na równi z sędzią śledczym istnienie fizyczne faktu zbrodni, znawca zaś psychiatra staje już wobec faktu fizycznie stwierdzonego, a oceniając stan umysłowy badanego na podstawie czysto klinicznych metod i doświadczenia, nie posługuje się przy tem żądnymi obcymi dla psychiatrii klinicznej, a właściwymi tylko dla medycyny sądowej metodami. Wywiady, studjum listów czy aktów, kontrola badanego, są to wszystko metody, stosowane codziennie przy łożu chorego.

Najnowsze prawodawstwo szwajcarskie wymaga od znawcy rozważenia określenia i uwartościowania motywów czynu, czyniąc go doradcą psychologicznym sędziemu; z drugiej znowu strony zeznania świadków poddano w czasach ostatnich licznym doświadczeniom (Stern, Marbe), dając tym sposobem podstawy dla psychologii sądowej. Dziedzina ta prędzej już może dałaby się wydzielić z nauki psychiatrii, a przy równoczesnem uwzględnieniu jej we właściwych granicach, przez wykład medycyny sądowej stanowiłaby ponętny rozdział psychologii lekarskiej i psychopatologii ogólnej.

(Dokończenie nastąpi)

WZMACNIAJĄCY SYSTEM NERWOWY

NEUROSINE PRUNIER

(Czyste fosfogliceraty wapna)

PARYZ, 6, Rue de la Tacherie, I W APTEKACH.

224

Pabianickie Towarzystwo Akcyjne przemysłu chemicznego

zawiadamia WW. PP. Lekarzy, że następujące wyroby:

Phytinum in capsulis operculatis

Phytinum liquidum, Lipoiodin tablettae 0.3×20, Salenal.

wprowadziło na nowo do handlu. Preparaty te nabywać można w każdej aptece.

Wyłączne zastępstwo fabryki powierzono nadal firmie

„Pharma“ Mr. B. Jawornicki sp. z ogr. odp. w Krakowie Długa 5,

do której WW. PP. Lekarze łaskawie zechcą się zwracać z ewentualnem żądaniem literatury i prób.

206

ZAKŁAD WODOLECZNICZY I SANATORYUM Dra KUPCZYKA

specjalisty chorób nerwowych
Kraków, Szujskiego 1.9—11. Tel. 1295.

Wskazania: Choroby nerwowe, żołądka i jelit, niedokrwistość, skaza moczanowa, cukrzyca, otyłość, ogólne osłabienie, choroby serca i naczyń krwionośnych.

152

Sanatorium dla chorób piersiowych

Dra K. DŁUSKIEGO W ZAKOPANEM.

Stale otwarte. — Przyjmuje pacjentów.

122

[Wiadomości bieżące.

— Dnia 22. X. odbyło się pierwsze po feryach posiedzenie Towarzystwa lekarskiego krakowskiego, na którym prof. Wachholz wygłosił odczyt p. t. »Rzut oka na historię szpitalnictwa w Polsce«.

Na posiedzeniu d. 20. IX. Dr Spira mówił »O sklerozie ucha«.

— Choroby zakaźne w Krakowie od 5. X. do 11. X. 1919: płonica 4 (1), błonica 3 († 1), dur brzuszny 6 (4 † 2), czerwonka 85 (7 † 12), dur plamisty 4 (1), róża 2 (1).

— Choroby zakaźne w Łodzi od 12. X. do 25. X. 1919: dur plamisty 23 († 3), dur brzuszny 69 († 8), dur powrotny 3, czerwonka 32 († 9), płonica 63 († 8), róża 3, odkażono mieszkających 1161, odwieszono osób 15805.

Redakcja otrzymała: Dr Edward Bruner: Zasady organizacji walki z toczniem. Zdrowie, 1919, Z. 6. — Doc. Józef Jaworski: Organizacja pomocy położniczej. Warszawa 1919. Wydawnictwo Ministerstwa zdrowia. — Doc. J. Jaworski: O zapobieganiu chorobom kobiecym ze stanowiska sanitarnego. Warszawa 1919.

Odpowiedzialny redaktor: **Prof. Dr Kazimierz Majewski.**

Cecha fabryczna ogólna.

**LABORATORJUM
CHEMICZNE**

MAGISTRA KLAWE,

10, PLAC TRZECH KRZYŻY, WARSZAWA.

Cecha fabr. dla organoprepar.

Medicamenta biologica.

ORGANOTERAPEUTICA VARIA, ZYMAZA, OVO-LECITHINUM, VACCINAE BACTER.

Medicamenta chemica pura.

Medicamenta ad inj. subcut. sterilis.

Medicamen. natural.

Salia Miner. effervescent. in tabletis.

CALCINA pura et synthetica, ARGOCOL (Arg. Colloidale), BOROTROPIN, CARBO LIGNI chem. pur., ICHTALBUMIN (Ichtalbin).

Medicamenta composita.

HEMOGEN, GOMETOL, HEMORIN, CARBOSAL, CARBOTAN, NASALIN, DYSENTEROL.

LITERATURA NA ŻĄDANIE GRATIS.

MEBLE LEKARSKIE

stoły, umywalnie, krzesła ginekologiczne, szafki na instrumenta, stoliki i t. p.

w wielkim wyborze
po cenach konkurencyjnych

polecają

153

STANISŁAW BARAN I Ska

Kraków. Sławkowska 6. Kraków.

Najlepsze skutki w niezbytach żołądka i pęcherza, jak też dróg oddechowych. 206

Prospekty reasyła na żądanie Brunnen-Unternehmung Krondorf bei Karlsbad lub też Generalna reprezentacja dla Galicyi i Bukowiny, Kraków, Grodzka 46. Lwów, Sykstuska 21.

ZAWIADOMIENIE

FIRMY

DROBNER-KRAKÓW

Nadeszły

Jedwabne katetery i sondy.
Platynowe nożyki do szczepienia.
Krażki maciczne „Prolaps“.
Platyno-irydowe igły do iniekcji.

135

MEBLE OPERACYJNE.

Wysyłka natychmiastowa.

ZAKŁAD

Dra Antoniego Blumenfelda

Choroby skóry, włosów. Kosmetyka lekarska.
Choroby weneryczne.

Lwów, ul. Klementyny Tańskiej

(obok hotelu George'a).

298

Röntgen. Lampy kwarcowe. Darsonwalizacja.
Endoskopia. Diatermia.

TUBERKULINA

„ROSENBAACH”

Wypróbowana i doświadczona przy wszystkich postaciach gruźlicy.

Opakowania oryg. po 1, 2, 5 i 10 cm³

Neuronal

Środek nasenny zawierający brom.
Pewny środek uspokajający.

Orexin

Prawdziwe stomachicum.
Pewne antemeticum.

PELLIDOL

Do szybkiego pokrywania nabłonkiem ran granulujących.

Zaoszczędza w wielu przypadkach przeszczepiania.

Istotne skrócenie trwania leczenia.

Stosowanie w postaci 2% maści, pasty cynkowej i 5% pudru.

Obszerne piśmiennictwo przez: _____

KALLE & Co. Aktiengesellschaft, Biebrich a. Rh.

Abteilung für pharmaceutische Produkte.

10

Przy trudnościach przywozu prosimy zwrócić się do firmy
Petri & Stark, G. m. b. H., Offenbach a. Main.

Treść:

Doc. Dr J. Zubrzycki: O niezwykłej zawartości torbieli skórza- | Dr Hadryan Demianowski: O samoistne stanowisko psychiatrii
kowych jajników . . . . . str. 193 | w programie studyum lekarskiego . . . . . str. 194

Fabryka przetworów leczniczych Eugeniusza Matuli

w Radomyślu Wielkim poleca własne przetwory:

Kamphenol Prof. Dra Chlumsky'ego. Znakomity an-
tyseptyk przy
róży, ropowicach, ropniakach, czyrakach, przetokach gruźliczych i t. p.

Pilulae medic. Matula. Pilulae natr. arsenic. comp. Każda pigulka zawiera:
Natr. arsenic. 0.0005 Ferr. protokol. 0.05. Chinin.
hydr.-Calc. glycerin. phosphor. Extr. Colae spis. aa 0.03. Extr. nucis vom 0.005. Pulvis rhei q. s. Pigulki
te są otoczone cukrem. Wydaje się jedynie na przepis lekarski.

Ferrophosphat (Syr. ferr. mangan. hypophosphor. comp.)

w działalności identyczny z Syr. Fellowa, Dra Eggera itp.

Nieoceniony lek krzepiący w przypadkach niedokrewności, w cierpieniach narządu nerwowego, krzywicy, neurastenii, itp. Zawiera: Żelazo, mangan, wapień, potas, chininę, fosfor, strychninę, kwas i sole podfosforowe rozpuszczone w syropie. Skład chemiczny podany na każdej flaszcze. Ferrophosphat MATULI wydaje się jedynie w aptekach na przepis lekarski. — Sposób użycia: 2-3 razy dziennie łyżeczkę od kawy w 1/4 szklanki wody. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Sapomenthol. (Maść Sapomentholowa).

207

Zawiera ciała lotne jak: Olejki eteryczne, kamforę, amoniak, alkohol, mentol itp., które przetwarzane na gorąco w maszynach parowych z mydłem, dają jednolitą masę, łatwo, dokładnie wcieralną. W użyciu przyjemny, o miłej woni. Działa znakomicie w bólach gośćcowych różnych postaci, osobliwie w gościec mięśniowym, postrzale, rwie kulszowej, nerwobólach itp. W działaniu szybki i często pewny nawet w wypadkach, gdy inne leki skutku nie wywierały. Skuteczność Sapomentholu stwierdzają liczne poświadczenia lekarskie, jakoteż badania, wykonane na klinice wiedeńskiej na oddziale III. Sposób użycia: Odpowiednie części ciała naciera się silnie, poczem owija wata lub flanelą. Do nabycia we wszystkich aptekach. Tylko w oryginalnych słoikach. Dozwolony w cesarstwie rosyjskiem przez zatwierdzenie Rady Lekarskiej i Ministerium spraw wewnętrznych w Petersburgu.

Powyższe przetwory są do nabycia we wszystkich aptekach. — Główny skład w aptece WP. Konstantego Wiszniewskiego w Krakowie.

Uprasza się celem otrzymania wyrobu właściwego, przepisując, używać zawsze formułki: original. Matula. Nazwy, marka, ochronna i opakowanie prawnie zastrzeżone. Broszury i próbki dla Panów Lekarzy darmo i opłatnie przesyła Laboratorium i Fabryka przetworów farmaceutycznych EUGENIUSZA MATULI w Radomyślu Wielkim.

Dostawca klinik U. J. i Szpitali Wojsk Polskich

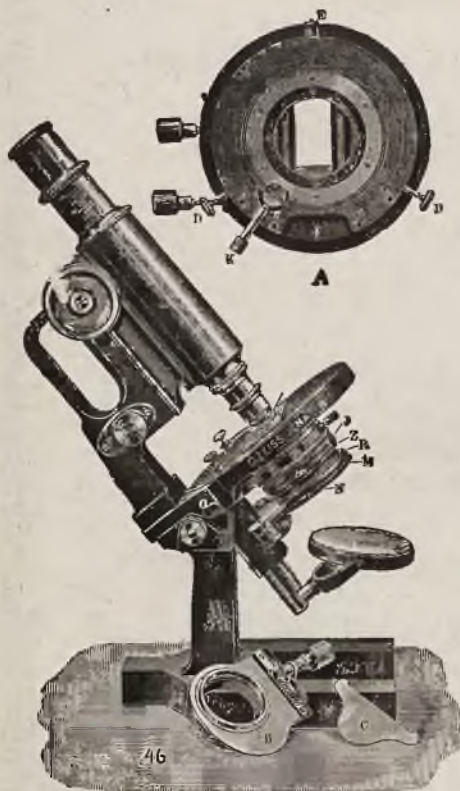
STANISŁAW BARAN i Ska

Fabryka instrumentów chirurgicznych
i weterynaryjnych

Kraków. Sławkowska 6. Kraków.

poleca po cenach fabrycznych

133 b

Mikroskopy Zeissa.
Aparaty ortopedyczne.
Aparaty elektromedyczne.

!!Specjalna naprawa lamp kwarcowych!!